

Số: 4839 /BVHTTDL-DSVH

Hà Nội, ngày 04 tháng 11 năm 2024

V/v đề xuất giải pháp bảo vệ, bảo quản, tu bổ,
phục hồi di tích, di vật tại chùa Xuân Lũng,
xã Xuân Lũng, huyện Lâm Thao, Phú Thọ

Kính gửi: Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ

Ngày 24/10/2024, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã cử đoàn công tác gồm Cục Di sản văn hóa, Bảo tàng Lịch sử quốc gia, Viện Bảo tồn di tích phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ, Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lâm Thao, Ủy ban nhân dân xã Xuân Lũng tiến hành kiểm tra hiện trường vụ cháy di tích quốc gia chùa Xuân Lũng, xã Xuân Lũng, huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ. Căn cứ báo cáo của đoàn công tác và thực trạng hiện trường cháy chùa Xuân Lũng, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch có ý kiến như sau:

Chùa Xuân Lũng (còn có tên gọi là chùa Phở Quang) được Bộ Văn hóa và Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) xếp hạng di tích quốc gia tại Quyết định số 92-VHTT/QĐ ngày 10/7/1980, bao gồm các hạng mục: Tam bảo, mặt bằng hình chữ “Công” (I); gác chuông (cách Tam bảo 29m); nhà Tổ. Chùa còn lưu giữ được nhiều hiện vật có giá trị, trong đó có Bàn thờ Phật bằng đá được công nhận bảo vật quốc gia năm 2021 (Quyết định số 2198/QĐ-QĐ-TTg ngày 25/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ).

Dự án tu bổ, tôn tạo di tích chùa Xuân Lũng được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch phê duyệt chủ trương tại Công văn số 3044/BVHTTDL-DSVH ngày 30/8/2012, thẩm định tại Công văn số 2883/BVHTTDL-DSVH ngày 20/7/2015. Ngày 21/4/2016, Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ có Quyết định số 909/QĐ-UBND duyệt Dự án đầu tư tu bổ, tôn tạo di tích chùa Phở Quang. Cơ quan của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch là Cục Di sản văn hóa thẩm định Thiết kế bản vẽ thi công tại Công văn số 727/DSVH-DT ngày 26/10/2020.

Vụ cháy xảy ra tại công trình Tam bảo của chùa, theo đánh giá của đoàn công tác, có thể thấy chùa Xuân Lũng:

- Về kiến trúc: Công trình Tam bảo có mặt bằng hình chữ “Công” (I), tường hồi bít đốc xây gạch Thát, mái ngói mũi hài. Phần hoành, rui, cửa gỗ bị cháy toàn bộ. Tường mặt ngoài có vết nứt, bề mặt không thấy hư hại, nhưng mặt trong đã bị hư hỏng, đặc biệt là phần Ống muống, Hậu cung. Toàn bộ cột bị đã cháy bề mặt. Hoành, rui, các cấu kiện vì mái, hệ thống cửa bị cháy toàn bộ. Chân tảng bị bong vỡ, hư hỏng hết. Kết cấu công trình đã rất yếu không còn khả năng chịu lực.

- Về hệ thống hiện vật, gồm có: Bảo vật quốc gia Bàn thờ Phật bằng đá, hệ thống tượng bằng đất, hệ thống tượng gỗ, trong đó:

+ Bảo vật quốc gia Bàn thờ Phật bằng đá: Toàn bộ bề mặt bàn thờ bị ám khói đen; đài sen bị gãy vỡ hai góc bên trái (cả cánh sen trên và dưới), bên phải có một vết nứt lớn; phần thân và đế bàn thờ một số chỗ bị sứt vỡ, tách lớp; một số vị trí còn bị biến đổi về mặt hoá học.

+ Hệ thống tượng đất: Hầu hết tượng bị hư hỏng nặng, đã mất hoàn toàn lớp sơn thếp; bị rơi gãy các bộ phận; một số tượng bị đổ ngã vào tường; một số tượng bề mặt bị mềm.

+ Tượng gỗ: Đã cháy hoàn toàn, bị than hóa.

Với thực trạng di tích nêu trên, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đề nghị Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ giao cơ quan chức năng và chính quyền địa phương thực hiện một số biện pháp sau:

- Biện pháp cấp thiết:

+ Cần sớm có đánh giá, kết luận về nguyên nhân của vụ cháy để làm rõ trách nhiệm; tăng cường công tác bảo vệ, giữ gìn các di tích khác trên địa bàn toàn tỉnh.

+ Tiếp tục đánh giá, kiểm đếm, bảo vệ tối đa các cấu trúc và thành phần của di tích còn tồn tại.

+ Đối với kiến trúc công trình: Bao che công trình, lưu ý không căng bạt trực tiếp lên kiến trúc vì kết cấu công trình đã rất yếu.

+ Đối với Bảo vật quốc gia Bàn thờ Phật bằng đá: Thực hiện ngay các biện pháp kiểm kê các mảnh đá của bàn thờ bị rơi, rụng; đánh số, mã hóa và có giải pháp bảo quản an toàn tất cả các mảnh vỡ này; dọn dẹp toàn bộ các mảnh ngói, gạch vụn rơi phía trên bàn thờ; gia công khung cứng để bao che toàn bộ Bàn thờ (lưu ý có khoảng trống để không khí lưu thông, tránh hiện tượng om nhiệt, ẩm trong khung).

+ Đối với hệ thống tượng thờ: Không di dời các hiện vật, đối với các hiện vật bị đổ, thận trọng định vị lại hiện vật. Gia công khung lưới thép có mái che cứng bên trên để bảo vệ hiện vật, bảo đảm thông thoáng cho hiện vật, tránh gây hiện tượng om nhiệt, ẩm.

+ Cần sớm đề xuất các biện pháp cấp thiết, xem xét đến sự phù hợp, đồng bộ với các giải pháp về bảo quản, tu bổ lâu dài sau này.

- Biện pháp lâu dài:

+ Đối với Bảo vật quốc gia Bàn thờ Phật bằng đá và hệ thống các hiện vật: Nghiên cứu, đánh giá một cách khoa học, thận trọng, kỹ lưỡng cấu trúc vật liệu để đề xuất giải pháp bảo quản, tu bổ (tham khảo và lấy ý kiến các chuyên gia có chuyên môn liên quan).

+ Đề xuất giải pháp tu bổ, phục hồi di tích đảm bảo thực hiện theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa, phù hợp với nguyện vọng của Nhân dân và chính quyền địa phương.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch có ý kiến đề Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ chỉ đạo, thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương;
- Sở VH-TT-DL tỉnh Phú Thọ;
- Ủy ban nhân dân huyện Lâm Thao;
- Lưu: VT, DSVH, NK.9.

KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG

Hoàng Đạo Cương